

Smart tjänst hjälper kommuner med GDPR

Osorterade personuppgifter måste inventeras • Nytt projekt tar hjälp av Watson

En ny smart tjänst ska leta rätt på osorterade personuppgifter i kommunernas it-system. Efter den 25 maj måste kommunerna nämligen ha full kontroll.

INTEGRITET Den 25 maj börjar EU:s nya dataskyddsförordning, GDPR, gälla här hemma. Då måste kommuner ha kunskap om alla personuppgifter de har i sina it-system – och veta för vilket ändamål man lagrar dem. Den som inte har koll riskerar höga sanktionsavgifter. Enligt propositionen till ny dataskyddslag – som riksdagen beslutar om den 18 april – kan statliga myndigheter, kommuner och landsting få betala upp till 10 miljoner kronor per överträdelse.

De nya reglerna omfattar såväl personinformation i dataregister och ärendesystem, som de uppgifter som lagras osorterade i exempelvis mejl, anteckningar, ljud- och bildupptagningar eller på webbplatser. Det vill säga i så kallade ostrukturerade data. Det är en nyhet eftersom dagens personuppgiftslag gör undantag för personuppgifter i osorterade datasamlingar.

Föreningen Sambruk, där nära 100 kommuner samverkar kring digital utveckling, är på god väg att tillsammans med IBM ta fram en digital tjänst som underlättar för kommuner att inventera alla personuppgifter de har i systemen. Även statliga myndigheter uppges vara intresserade av tjänsten.

Sambruk planerar att i månadsskiftet mars-april starta ett skarpt pilotförsök i en eller flera deltagande kommuner.

Med hjälp av en uppkoppling till det amerikanska dataföretaget IBM:s smarta data-miljö Watson Cloud ska kommunerna via ett webbaserat gränssnitt kunna söka igenom sina it-miljöer i jakt på personuppgifter – eller information som liknar sådana.

– Det blir ett otroligt käckt hjälpmedel om det fungerar, säger Tore Johnsson, digital strateg på Västra Götalandsregionen där 49 kommuner ingår.

Regionen sponsrar utvecklingen av pilotprojektet tillsammans med kommunerna Nacka, Sundsvall, Gävle, Göteborg, Skellefteå, Täby, Västerås, Eskilstuna och Varberg.

En del tester har redan ägt rum i Nacka.

– Hittills har maskinen hittat vad den ska, men den hittade förfärligt mycket så verktyget behöver avgränsas bättre, säger Tore Johnsson.

När IBM-algoritmerna känner igen nya definitioner av vad de upplever vara personuppgifter sållar de ut sådana dokument. De kommer senare att gås igenom av dataskyddsombud i kommunerna.

Visar det sig att ett dokument faktiskt innehåller personuppgifter så får Watson veta det via ombuden.

– Syftet är alltså att lära maskinen vad för slags information som utgör personuppgifter så att alla kommuner kan dra nytta av det, säger Peter Mankenskiöld, projektledare på Sambruk.

– Inga resultat lagras dock i molnet, utan all data och alla listor som skapas kommer att lagras lokalt och lämnar inte

Det är viktigt, påpekar han, att manuella granskare undersöker om lagringen har lagligt stöd.

Många kommuner uppges i dag ha föga koll på var alla personuppgifter finns. I en testkörning fann ansvariga i en kommun ett antal cv:n som tillhörde konsulter som jobbade för kommunen.

– När kontraktet med konsulten löper ut måste man se till att gallra uppgifterna, i annat fall riskerar man att få betala flera miljoner kronor i sanktionsavgifter, säger Peter Mankenskiöld.

Det kan också vara nödvändigt att söka igenom outsourcade informationsmiljöer, och hemligstämplade filer, i jakten på personuppgifter.

– Inga resultat lagras dock i molnet, utan all data och alla listor som skapas kommer att lagras lokalt och lämnar inte

kommunen, säger Peter Mankenskiöld.

Fia Ewald, informations-säkerhetskonsult som jobbar åt kommuner och landsting, tycker att tjänsten kan vara bra, men ser en risk för att man skapar en speciallösning som bara letar digitala personuppgifter.

– En bättre satsning vore att skaffa sig en övergripande informationsförvaltning, med informationshantlingsplaner. Då skapar man ordning och reda samtidigt som man på köpet får reda på var, och i vilka tjänster, dokument och filer, som personuppgifter finns.

Fia Ewald noterar att personuppgifter också finns i pappersdokument, och att kommunerna även måste ha koll på dessa.

MONICA KLEJA
mk@dagenssamhalle.se

Ny dataskyddslag

Samtycke krävs för lagring av persondata

■ Efter den 25 maj måste myndigheter och företag föra register över personuppgifter i ostrukturerade data och informera de registrerade.

Personuppgifter är sådana som rör en individ, exempelvis namn, personnummer, foton, mejladress eller bilens registreringsnummer.

Huvudregeln är att det krävs samtycke för att behandla sådana uppgifter, om inte hanteringen är nödvändig för specifika, berättigade ändamål. För känsliga uppgifter, som sexuell läggning och religiös eller politisk tillhörighet, gäller tuffare regler.

”När kontraktet med konsulten löper ut måste man gallra uppgifterna, i annat fall riskerar man att få betala flera miljoner kronor i sanktionsavgifter.”

Peter Mankenskiöld,
projektledare Sambruk

När du ska beställa bussresa för skolan eller föreningen – här får du stöd för en säker resa.

NF Säker trafik
ntf.se

Sveriges Bussföretag
Ett förbund inom TRANSPORTFÖRETAGEN
sverigesbussforetag.se

Nya gymnasieutredningen får svalt SKL-mottagande

Kommunalrådet Lars Stjernkvist (S) ska leda regeringens nya stora utredning om gymnasieskolan. Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) tycker det vore bättre att först ta tillvara förslagen från andra utredningar.

UTBILDNING Hur ska avhoppet från gymnasiet bli färre? Hur ska företag få den arbetskraft de behöver? Hur ska elever i hela landet kunna välja mellan ett brett utbud av

utbildningar? Hur ska gymnasieskolan bli mindre segregerad?

Dessa frågor ska Norrköpings-ordsförande Lars Stjernkvist ägna två år åt att finna svar på. Men helt fritt får han inte tänka. Utredningen ska enligt direktiven föreslå en regional modell för planering och dimensionering av gymnasieskolan. Gymnasieminister Anna Ekström (S) utesluter inte mer statlig styrning.

Men SKL ifrågasätter att omorganisering och ökad

statlig styrning kan bidra till att fler elever tar examen, att fler väljer yrkesprogram och att skolsegregationen bryts.

SKL tycker att Skolkommissionens och Gymnasieutredningens förslag för en stärkt gymnasieskola borde genomföras innan en ny utredning tillsätts, och att staten borde sprida kunskap om lyckade lokala insatser för att förhindra studieavbrott och öka intresset för yrkesutbildningar.

CECILIA GRANESTRAND
cg@dagenssamhalle.se